

UVOD

U poslednjoj četvrtini dvadesetog veka svet mladih doživeo je mnoge promene, ali je malo tako upečatljivih kao što je nastanak i razvoj subkulture fudbalskih navijača.

Zanimljivo je razmatrati koja je krajnja granica uticaja ljudi koji nas okružuju na naše ponašanje, stavove i način reagovanja; Je li zaista moguć takav uticaj okoline (tj. sunavijača) na pojedinca da on u potpunosti menja svoje kriterijume prema devijantnom (a time) i nasilničkom ponašanju; je li navijanje samo jedan oblik bunta ili način življenja.

1. TEORIJSKA MISAO O FUDBALSKIM NAVIJAČIMA I NJIHOVIM GRUPAMA

Jedna od masovnijih i primetnijih pojava koja odražava određeni stepen socijalizacije mladoga čoveka u savremenom društvu je svrstavanje u razne generacijske grupe kroz koje se mladi samoidentificiraju i samoosvešćuju, ali kroz koje, s druge strane, stiču i osećaj veće sigurnosti i snage. Najveći broj grupa prvenstveno nastaje na osnovi muzičkih sklonosti iz kojih posle izniču i drugi oblici neformalnog povezivanja, a paralelno s njima javljaju se i organizovane navijačke grupe.

Zanimanje javnosti za fenomen sportske publike znatno se povećava s pojavom fudbalskog huliganizma sredinom šezdesetih godina prošloga veka. Zanimljivost pojavnih oblika tog fenomena, ozbiljnost stvarnih, ali još više i mogućih posledica navijačkih izgređa, i medijska pozornost koja se pridavala tim događajima - uticali su na sociologe širom Europe i celoga sveta da se više posvete proučavanju navijačkih grupa, posebno na sociologe u Velikoj Britaniji kao kolevci fudbala i fudbalskog huliganizma. Od kraja šezdesetih do početka devedesetih godina moguće je izdvojiti četiri osnovne teorije o ponašanju fudbalskih navijača i njihovih grupa koje će ovde biti izložene.

1.1. SUBKULTURNA TEORIJA RITUALIZOVANE AGRESIJE

Ovaj teorijski pristup izvorno je razrađen u delima britanskih sociologa Petera Marsha, Elisabeth Rosser i Roma Harrea. U svojim istraživanjima ponašanja fudbalskih navijača oni se nadovezuju na teoriju omladinske subkulture koja se počela osmišljavati sredinom prošlog veka. Teorijom omladinske subkulture pokušavaju se objasniti duboke promene u svetu mladih, koje se očitavaju kroz znatno produžavanje omladinskog statusa velikog dela mladih i do kraja treće decenije života zbog produžavanja školskog veka; stvaranje popularne kulture na osnovi širenja uticaja masovnih medija i jačanje industrije zabave u uslovima znatnog uzdizanja potrošačke moći mladih; produbljivanje međugeneracijskog jaza i sukoba između pripadnika roditeljske "ratne" generacije i mladog naraštaja koji se socijalizovao u posleratnom razdoblju; povećanje životnog standarda, itd. Te promene stvorile su osnovu za izražavanje relativne autonomije mladih kao nove generacijske vrednosti u poredjenju s njihovom tradicionalnom zavisnošću. Iako relativna, zavisnost mladih od roditelja i starijih u celini se ipak u velikoj meri zadržala. Ta autonomija odnosno potraga za njom bila je u trećoj četvrtini dvadesetog veka zaštitni znak celoga jednog naraštaja zbog njegovog položaja u društvu i ukupne društvene situacije. Subkulture, a jedna od njih su i navijači, se tada javljaju kao simbolički oblik bunta, ali one ipak "izražavaju tenzije između vlasti ili većine i onih koji su osuđeni na određene položaje i drugoklasne živote". (Hebdige, 1980.; str. 11). O pozadini ponašanja fudbalskih navijača u sklopu njihove subkulture P. Marsh piše: "Pojedinac koji je propustio steći status i identitet u radnom vremenu može se okrenuti fudbalskoj mikrokulturi kao mogućnosti za sticanje ličnog značaja, prestiža i statusa." (Lalić, 1993.; str. 33) Kod ove teorije posebna pozornost je usmerena na izučavanje fudbalskog huliganizma odnosno nasilja navijača u vezi s fudbalom. Iako se ukazuje na činjenicu da agresivnost, uz ostalo, ima i biološku pozadinu, u prvom redu se ukazuje na kulturnu i socijalnu uslovnost te pojave. Razlikujući "ritualizovano" i "stvarno" nasilje, ukazuje se kako navijačko nasilje pripada prvom obliku. Svoj teorijski koncept ovaj tim sociologa razvija na zemlju ključne kategorije aggro (izvedena iz engleske reči

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com